МАВЗУ: ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ ҲАҚИДА ТУШУНЧА, УНИНГ ЎҚИТУВЧИ ФАОЛИЯТИДА ТУТГАН ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ

Режа

1. Педагогик технологияларнинг моҳияти ва келиб чиқиши ривожланиш тарихи
2. Педагогик технологияга таърифлар
3. Педагогик маҳорат хақида тушунчаси ва унинг ўқитувчи фаолиятидаги ўрни

ФОЙДАЛАНАДИГАН АДАБИЁТЛАР

1. Таълим самарадорлигини ошириш йуллари. Тошкент 2002 йил.

2. Голиш Л.В. Фаол ўқитиш усуллари: мазмун, танлаш ва амалга ошириш. Экспресс қулланма Т.: ТАСИС, 2001 йил

3. Фарберман Б.Л «Илғор педагогок технологиялар» Тошкент-2000 йил

4. Н. Сайидахмедов «Янги педагогик технология» Тошкент. 2003 йил.
5. Ишмухамедов Р.Ж «Инновацион технологиялар ёрдамида таълим самарадорлигини ошириш йуллари».(Академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ўқитувчилари учун услубий тавсиянома) Тошкент 2003 йил.

6. «Олий ўкув юртларида ўқитишнинг замонавий усуллари». Ўқув услубий қўлланма. Тошкент 2002 йил.
7. У.Толипов. М. Усмонбоева «Педагогик технология: назария ва амалиёт» Тошкент 2005 йил
8. Болиев. М. Н. «Илғор педагогик технология» Самарқанд 2005 йил.
9. Анорқулова Г.М. Парпиев О. Касб-ҳунар таълимида педагогик ўйинлардан фойдаланиш. Услубий тавсиянома. Т - 2011.

ТЕХНОЛОГИЯ ТУШУНЧАСИ

- **«Технология» - юнонча «techne» сузидан олинган булиб, махорат, санъат ва «logos» - суз, таълимот маъносини англатади.**

ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ

«**ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ** – таълим моделларини оптималлаштириш максадида, инсон ва техника ресурслари ва уларнинг узаро таъсирини хисобга олган холда бутун укитиш ва билимларни узлаштириш жараёнини яратиш, куллаш ва аниклаш ТИЗИМИДИР» ЮНЕСКО

ПТ МАЗМУНИ УЗГАРИШИНИ ШАРТЛИ РАВИШДА ДАВРЛАРГА АЖРАТИШ

- ПТ ривожланиш тарихининг маълум боскичлари билан узвий боглик:
- 1946 йил. АКШнинг Индиана штатидаги универ-ситетда аудиовизуал таълим киритилган (муаллиф — Л. К. Ларсон).
- 1954 йил. Дастурли укитиш режаси асослаб бе-рилган (муаллиф — профессор Б.Ф. Скиннер).
- 1962. йил Жанубий Калифорния университетида укитиш технологияси булими очилган (булим рахбари — Д. Д. Финн).

- 1968-йил. ЛОГО дастурлаштириш тили ишлаб чикилган ва таълим муассасасида тадбик. этилган (АК.Ш даги Мэссачусет технологик институти, рахбар — С. Пейперт).
- 1976 йил. Биринчи шахсий компьютер «Эппл» яратилди (муаллифлар — С. Жобс, С. Уозник).
- 1981 йил. Дисплейли синфларда укув максадлари учун махсус дастурий воситалардан фойдаланилган.
- 1990 йил. Таълимда интерфаол технологиялар кулланилган.

ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯ

- таълим моделларини оптималлаштириш мақсадида, инсон ва техника ресурслари ва уларнинг ўзаро таъсирини ҳисобга олган ҳолда, бутун ўқитиш ва билимларни ўзлаштириш жараёнини яратиш, қўллаш ва аниқлаш тизимидир.

(ЮНЕСКО)

ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ОЛИМЛАР ТОМОНИДАН ХАР ХИЛ ТАЪРИФЛАР БЕРИЛГАН

- , В.П. Беспалько “Педагогик технология – ўқитувчининг маҳоратига боғлиқ бўлмаган ҳолда педагогик фаолият муваффақиятини кафолатлай олувчи ҳамда ўқувчи шахсини шакллантиришга йўналтирилган жараённинг лойиҳаси” деб таърифлайди

М.В. КЛАРИН ТОМОНИДАН ҚУЙИДАГИЧА ТАЪРИФ БЕРИЛАДИ

- педагогик технологияга “Педагогик мақсадларга эришиш йўлида фойдаланиладиган барча шахсий, ускунали ва методологик воситаларнинг тизимли йиғиндиси ва уларнинг амал қилиш тартиби”

ПЕДАГОГ ОЛИМ Н. САЙИДАҲМЕДОВ УШБУ ТУШУНЧАНИ ҚУЙИДАГИЧА ИЗОҲЛАЙДИ:

- “педагогик технология - ўқитувчининг ўқитиш (тарбия) воситалари ёрдамида ўқувчиларга муайян шароит ва изчилликда таъсир кўрсатиш ҳамда мазкур фаолиятнинг маҳсули сифатида уларда олдиндан белгиланган сифатларни шакллантириш жараёни”

ПРОФ. Ў.Қ. ТОЛИПОВ ТАЪРИФИ

- “Педагогик технология – вақт тақсимотига мувофиқ дастурланиб, илмий жиҳатдан асосланган ҳамда кутилган натижага эришишни таъминловчи педагогик жараённинг барча босқич ва қисмларининг вазифалари аниқ белгиланган тизим” деб таърифлайди

ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ ЭЛЕМЕНТЛАРИ

ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ТУРЛАРИ

- Фикрлар хужуми технологияси
- Аклий хужум технологияси
- Тармоклар (Кластер) технологияси
- Бумеранг технологияси
- Скарабей технологияси
- Тарози технологияси
- Елпигич технологияси
- Кичик гурухларда ишлаш технологияси
- Мунозара технологияси
- Нафис арра технологияси
- Блиц-уйин технологияси
- Амалий уйинлар технологияси
- Хамкорликда укиш технологияси
- Можаро технологияси
- Думалок стол технологияси
- Муаммони хал этиш технологияси
- Кор бурон технологияси
- Асалари галаси технологияси
- Аквариум технологияси

14

оскичлар	Йиллар	Таълим технологияси
боскич	XX асрнинг 30 йиллари	ТТ=Педагогик техника-укув машгулотларини аник ва самарали ташкил этишга кумаклашувчи усул ва воситалар йигиндисидир.
I- боскич	XX асрнинг 50 йиллари	ТТ=ПТ+таълим жараёнида техник воситаларни куллаш, уларнинг имкониятларини такомиллаштириш, ахборот си\имини кенгайтириш, ахборотларни узатиш хизматини сифатли ташкил этиш, укувчи фаолиятини индивидуаллаштириш
II- боскич	XX асрнинг 60-80 йиллари	ТТ= Пт+ ТВ= дастурий таълим. Дастурий таълим-тарбия максадларини аникланиши, таълим жараёнини умумий лойиҳалаш, укувчилар томонидан назарий билимларнинг узлаштирилиши эхтимолини олдиндан ташхислаш, таълим максадининг натижаланганлигини урганиш, фаолият натижаларини тахлил этиш
V-боскич	Мустакил-лик йиллари	Таълимни технологиялаштиришнинг асосини, таълим жараёнини, унинг самарадорлигини ошириш ва таълим олувчиларни, берилган шароитларда ва ажратилган вакт ичида лойиҳалаштирилаётган укув натижаларга эришишларини кафолатлаш максадида тулик бошкариш гояси ташкил этади.

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ

- Бу тушунчанинг моҳиятини бирмунча тўлароқ ва аниқроқ таърифини “Педагогик энциклопедияда” берилган дейиш мумкин. Бизнингча , бу таъриф педагогик маҳорат мазмунини ва моҳиятини бир мунча тўғри ёритади.
- ” Тарбия ва ўқитиш юқори даражага эришиш ва уни доимо такомиллаштириб бориш имкониятини таъминловчи санъат бўлиб , болага меҳр қўйган ва ўз касбини севадиган ҳар бир ўқитувчининг қўлидан келадиган иш.

ЮКСАК ДАРАЖАДАГИ ПЕДАГОГ БУ

- Ўз ишининг моҳир устаси бўлган педагог бу юксак даражада маданиятли, ўз фанини чуқур биладиган, фаннинг ёки санъатнинг тегишли соҳаларини яхши таҳлил эта оладиган, тарбиялаш ва ўқитиш услубини мукаммал эгаллаган мутахассисдир”

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ ТУШУНЧАСИ МАЗМУНИГА КИРАДИГАН ҚУЙИДАГИ МАСАЛАЛАРНИ АЖРАТИШ МУМКИН:

- 1) Умумий маданиятнинг юксак даражаси, билимдонлик ва ақл-заковатнинг юксак даражаси
- 2)ўзи ўқитаётган фанига доир кенг ва чуқур билим соҳиби;
- 3)педагогика, умумий ёш ва педагогик психология каби фанлар соҳасидаги билимлар билан қуролланганлик. Улардан ўқитиш ва тарбиялаш ишлари тажрибасида эркин ва усталик билан фойдалана билиш;
- 4) ўқув-тарбия ишлари методикасини мукаммал эгаллаганлик.

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТНИНГ АСОСИЙ ҚИСМЛАРИ

- Педагогик маҳоратнинг мазмунида қуйидаги ўзаро боғлиқ бўлган асосий қисмларни ажратиш мумкин:

1. педагогик инсонпарварлик йўналиши
2. ихтисос мутахассисликка доир билимлар
3. педагогик қобилият
4. педагогик техника(кўникма, иқтидор)

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТНИНГ ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИ

I.Нутқ малакалари.
1. Саводли гапириш.
2. Тушунарли , таъсирчан даражада
3. фикр ва ҳис туйғуларни сўзда аниқ ифодалаш.

II.Мимика ва пантомима.
1. Аниқ имо-ишора.
2. Маъноли қараш
3. Рағбатлантирувчи

III.Хиссий психик холат
1. Ижодий жиддийлик.
2. Кайфият ёки истеҳзо
3. табассум